

Helse- og omsorgskomiteen
Dok. 8:218 S (2020-2021)

Oslo, 21. april 2021

Retningslinjer og meldeplikt – vold mot eldre

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon som jobber med folkehelse, forskning på hjerte- og karsykdommer og demens, og er en interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende.

Vi støtter forslaget om innføring av etablering av nasjonale retningslinjer for utredning og håndtering av eldre voldssaker. Videre støtter vi forslaget om innføring av meldeplikt når det er grunn til å tro at eldre blir utsatt for vold og overgrep.

Personer med demens har høyere risiko for å bli utsatt for vold og overgrep enn den eldre befolkningen for øvrig. Det gjelder spesielt dem som selv har en aggressiv og utagerende adferd. Om lag 80 prosent av de som har langtidsplass på sykehjem, har demenssykdom. Demenssyke kan opptre aggressivt og utøve vold som rammer ansatte og andre beboere på sykehjem. Bruk av teknologi, som sensorer og adgangskontroll, kan forhindre at beboere går inn på andres rom, og bidra til å skjerme andre beboere.

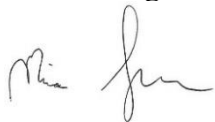
Forslagsstillerne konsentrerer seg i saksfremlegget om vold på sykehjem. Imidlertid kan også hjemmeboende personer med demens være voldsutsatt. Over 40 prosent av dem som er over 70 år og mottar hjemmetjenester har demenssykdom. Å være pårørende til en demenssyk kan være en stor belastning. Et viktig tiltak for å forebygge at pårørende utøver vold, er å sørge for nok hjelp, støtte og avlastning. Demenssyke som har omsorgsgivere som sliter med psykiske-, alkoholproblemer eller andre forhold som var dårlige før sykdommen rammet, har høy risiko for å bli utsatt for vold og overgrep. Det er viktig at ansatte i tjenestene har kompetanse om hvordan forebygge og fange opp vold, og hvilke faktorer som kan øke risikoen for at en person med demens kan bli voldsutsatt.

Behov for økt bemanning

Antallet personer med demens er forventet å dobles innen 2040. Dette vil skje samtidig som andelen eldre i befolkningen øker betydelig. Vi mangler i underkant av 6000 sykepleiere i dag. Mangelen er særlig stor i små kommuner, som ofte har en større andel eldre befolkning. En firedel av de ansatte i den kommunale helse- og omsorgstjenesten står uten noen fagutdanning, ifølge Norsk Sykepleierforbund.

Innen 2035 er det forventet at vi vil mangle 28.000 sykepleiere og 18.000 helsefagarbeidere, ifølge SSB. Også dette vil slå hardest ut i små kommuner. Det er et stort og økende behov for å utdanne og rekruttere flere helsefagarbeidere, hjelpepleiere og sykepleiere. Nasjonale retningslinjer og meldeplikt kan være et bidrag for å forebygge og fange opp vold mot personer med demens. Et viktigere og mer effektivt tiltak er imidlertid å sørge for at det finnes flere ansatte med riktig kompetanse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Faste stillinger vil også bidra til at beboerne kjenner personalet. Det vil skape mer forutsigbarhet, redusere stress og forebygge vold og utagering.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
Generalsekretær